

OPEN FORUM

Een uitgave van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid

COLOFON

nummer 53

31 maart 2015

www.cda.nl/netwerken

PARTICIPATIE ?

Bestuur Basisgroep

Arend Jansen, voorzitter
Maarten Tromplaan 83,
7391 KK Twello
0571 - 275 612
06 - 5066 6601
arend_jansen@hetnet.nl

Lesley van Hilten, secretaris
Ganashastraat 66,
1363 XA Almere
06-85228456/06-38016810
lesleyhilten@gmail.com

Nico van Jaarsveld, algemeen-adjunct/
penningmeester a.i.
A.Diepenbrocksingel 30,
2353 KP Leiderdorp
071 - 5414250
nicovanjaarsveld@ziggo.nl

Madeline Andringa, bestuurslid
Tak van Poortvlietstraat 99-A
3317 JD Dordrecht
078-6317861
andringa99@zonnet.nl

Redactie Open Forum

Jan Litjens, hoofd- en eindredacteur
oud-wethouder
0478 - 630 818
06 - 4058 3749
johanneslitjens@gmail.com

Dick Aanen, journalist, publicist
deskundige lokale democratie,
bestuurlijke vernieuwing
020 - 673 3604
06 - 51635200
d.aanen@hetkontakt.nl

Chris Wessels,
van Royenlaan 19A
9721 EJ Groningen
050-5777917
cjawessels@home.nl

OPROEP

HET BESTUUR VAN DE BASISGROEP SOCIALE ZEKERHEID VAN HET CDA EN DE REDACTIE VAN OPEN FORUM ZIJN OP ZOEK NAAR REDACTIELEDEN EN EEN HOOFDREDACTEUR VAN OPEN FORUM. MEER INFORMATIE? BEL OF MAIL:

AREND JANSEN, VOORZITTER 0571-275612 OF AREND_JANSEN@HETNET.NL

JAN LITJENS, HOOFD- EN EINDREDACTEUR 06-40583749 OF
JOHANNESLITJENS@GMAIL.COM

Open Forum verschijnt twee keer per jaar op papier en digitaal (voorafgaand aan reguliere CDA-congressen). Daarnaast geeft de Basisgroep maandelijks een digitale **Open Forum Nieuwsbrief** uit. Wilt U dat Open Forum en de Open Forum Nieuwsbrief per mail aan U toegezonden worden dan kunt U dat melden bij het secretariaat van de Basisgroep: Ganashastraat 66, 1363 XA Almere.
lesleyhilten@gmail.com.

Inhoudsopgave

Nee tegen veranderingen in de zorg?	Jan Litjens	02
Verrijking en uitbuiting of solidariteit?	Arend Jansen	03
Stand van zaken Rapport Armoede van het CDA	Arend Jansen	05
Jaarverslag 2014	Lesley van Hilten	06
De kloof tussen arm en rijk	Arend Jansen	09
Denken in mogelijkheden in plaats van beperkingen	AvelingenGroep	10
Verdienvermogen van Nederland. Waar moet het ons echt omgaan?	Louis Flapper	11
Meedoen, (vrijwilligers)werk in de participatiewet	Niels Visser	12
"Oma's en Opa's opgepast"		13
Rechtszaken over vergoeding huishoudelijke hulp geven voorlopig geen duidelijkheid	Jan Litjens	13
Rondkomen steeds moeilijker	Nibud Marcel Warnaar	14
G4 roept Rijk op tot waarborgen bestaansminimum	Divosa	18
Wat men van burgers in de grensstreek hoort	Jan Lammers	19
Hoger percentage werkenden, meer combinaties van banen en zorg, meer flex	Chris Wessels	20
Niet-gebruik inkomensondersteunende maatregelen	SEO	22

Nee tegen veranderingen in de zorg?

door: Jan Litjens, redactie Open Forum
johanneslitjens@gmail.com

Nadat er vele jaren over is gesproken is op 1 januari 2015 de grootste bestuurlijke hervorming ooit in Nederland in werking getreden. De thuiszorg, de jeugdzorg, de ouderenzorg, de zorg voor mensen met een beperking en de hulp voor mensen met een beperking bij het zoeken naar werk liggen op het bordje van de gemeente. De lokale politiek beslist of, en zo ja, welke zorg al die doelgroepen onder welke voorwaarden krijgen. Tientallen miljarden euro's worden niet meer door Den Haag verdeeld maar door lokale bestuurders. Daar hoort de verantwoordelijkheid voor de zorgtaken volgens mij ook thuis: zo dicht mogelijk bij de burgers op lokaal niveau. De kwaliteit van de hulpverlening kan dan beter worden en in ieder geval is een betere democratische controle op de miljardenstroom gegarandeerd.

Het andere verhaal is een ordinair bezuinigingsverhaal. De gemeenten mogen de zorgtaken overnemen van het rijk maar krijgen daarvoor wel een kwart tot dertig procent minder aan budget. Dat is koren op de molen van de tegenstanders van de megahervorming. Zij vrezen dat Nederland met een uitgekledede zorg, ophoudt een beschaafd land te zijn.

Ik denk echter, dat onze huidige verzorgingsstaat niet meer te betalen is. Sommige zaken moeten we zelf gaan doen al of niet geholpen door familieleden of burens. En de bezuinigingen zouden wel eens de beste motor kunnen zijn om die participatie op gang te brengen. Wij geven in ons land drie keer zoveel geld uit aan zorg dan Duitsland. Een gemiddeld Nederlands gezin is nu al een kwart van het inkomen kwijt aan zorg.

De vraag is echter of onze gemeenten de loodzware nieuwe taken ambtelijk en bestuurlijk kunnen managen? En is betere zorg aanbieden voor minder geld mogelijk? Uitgedrukt in geld komen de gemeenten 200 miljoen tekort.

Met minder geld toch een goede zorg regelen is alleen mogelijk wanneer het recht op zorg wijkt voor zorg, die bij de behoefte past. Dat recht op zorg leidde voor 2015 tot perverse prikkels en een claimcultuur. Je nam zorg omdat je er recht op had. Dat moet dus anders. De zorg moet meer zichtbaar worden. Na jarenlang verstopt te zijn achter de hoge muren van verpleeghuizen, zorgcentra en bejaardenhuizen moeten mensen hun eigen leven gaan leiden liefst buiten die instellingen, geholpen door hulpverleners,. Naast professionele hulpverleners moet de sociale omgeving taken overnemen. We moeten er dan wel rekening mee houden dat mensen tussen de wal en het schip kunnen vallen. In dat geval moet de politiek niet te snel ingrijpen. Het duurt zekere drie tot vier jaar voordat het nieuwe beleid is ingedaald.

Dat er nu nog veel onzekerheid is blijkt uit een enquête. Twee derde van de mensen, die onder de participatiewet vallen heeft niemand in de directe omgeving die hen kan helpen. Dat lees ik het *Brabants Dagblad*. Ruim 19.000 Brabanders, die direct of indirect betrokken zijn bij de veranderingen in de zorg, hebben geen vertrouwen in de veranderingen. Het gaat dan vooral om de *Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)*, die ervoor moet zorgen dat mensen langer thuis blijven wonen. Van de geënquêteerden in Brabant heeft een kwart weinig vertrouwen in de WMO-zorg in de eigen gemeente. Immers een derde van de werknemers in de zorg vreest voor zijn baan. Van de zorgverleners zelf vindt meer dan 50% dat ze te weinig tijd kunnen besteden aan hun cliënten. Veel zorgcliënten zijn bang dat ze minder zorg krijgen van professionals en zien het niet zitten dat ze aangewezen zijn op een familielid of een buurman.

Verrijking en uitbuiting of solidariteit?

door: Arend Jansen, voorzitter CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid
arend_jansen@hetnet.nl

Ik wil het hier nu wel bekennen. Ik heb ooit gedacht, dat werkgroepen die zich met armoede en sociale uitsluiting bezig houden, niet meer nodig zouden zijn. Misschien had ik wel te veel vertrouwen in de politiek, inclusief mijn partij. Het heeft ook te maken met het verwachtingspatroon dat ik had over de beschaving van de maatschappij in zijn algemeenheid. Ik was wel erg naïef. Vooral over de krachten waar de politiek geen grip op heeft en waar ze continu achter de feiten aanloopt. Een half uur voor het schrijven van dit artikel pak ik nog net mee dat ze bij de *ABN-AMRO* met fikse tegenzin afzien van die schandalige extra salarisverhoging. De top heeft al een jaarsalaris variërend van 600.000 tot 1,6 miljoen. Ik ga uit van een jaarsalaris van 8 ton, dat is per week € 15.500. Dat is meer dan een jaarinkomen van iemand in de bijstand. Nu schreeuwen de politieke partijen over de komende belastingherziening. Ik weet haast wel zeker

dat die grootverdieners dan eerder minder dan meer belasting gaan betalen. Mijn partij leurt nog steeds met de vlaktaks, dan gaat de hoogste schijf naar beneden. Ook met een correctieschijf voor de hoogste inkomens, maar die stelt niks voor. Wat moet je nou met € 15.500 euro in de week? De vraag is ook wat doen zij er eigenlijk voor? Volgens mij vooral saneren in de lagere kaste, waar de werkers al jaren een minimale of geen loonsverhoging hebben gehad. Volgens mij doen die werkers het echte werk, niet die ijdeltuiten die zichzelf verrijken. En wat doet de politiek? Nou dat is wel interessant. Er is een lijstje van 10 Nederlandse politici, die na hun politieke carrière overgestapt zijn naar de wereld van de zelfverrijking. Daarop staan 2 premiers en 2 ministers van financiën en nog wat ex staatssecretarissen en ministers. Als je daar tijdens je politieke carrière al een lijstje hebt uitstaan? Tsja.

We hebben weer verkiezingen achter de rug. Onze voorman zei: "Nivelleren tast de ruggengraat van de samenleving aan". Van de middengroepen moet je afblijven, vooral de onderkant daarvan. Die komen op verschillende manieren klem te zitten. Maar boven de anderhalf, twee ton, waarom niet? En boven de driehonderdduizend fors oplopend? Het argument is meestal om daarvan af te blijven omdat het niet zoveel oplevert of dat mensen naar het buitenland gaan. Ik zou dan zeggen: "Dan gaan ze maar". Bij de laatste verkiezingen waren de politici vooral bezig met hun eigen profilering en de zetelverdeling in de Eerste Kamer terwijl de verkiezingen nota bene gingen over de Provincie. We werden dan ook overrompeld met analyses over de verhoudingen in de Eerste Kamer en de wisselende meerderheden. Tijdens de verkiezingscampagne heb ik het woord armoede, uitsluiting en uitbuiting niet gehoord. Ook ging het niet over de groeiende kloof tussen arm en rijk, tussen werkenden en niet werkenden. Zelfs angst werd gepredikt en niet alleen door de PVV. Bij een lage opkomst komt mijn partij altijd goed voor de dag. Veel landelijke politici willen maar niet beseffen dat die lage opkomst niet alleen komt doordat het provinciale verkiezingen zijn, maar ook mee speelt dat zo'n 30 tot 40% van de mensen de politiek nauwelijks meer interesseert. Ze zijn al die mooie praatjes zat.

Niet alleen als je in een uitkering zit heb je het moeilijk. Het fenomeen *poor jobs* of arme banen grijpt ook in ons land steeds vaker om zich heen. Dat dwingt de economisch-financiële wereld af. Hoeveel vaste arbeidscontracten worden nu nog verleend? Zouden de politici wel weten, dat als je werkt via een uitzendbureau je van het ene naar het andere bedrijf wordt geschoven. En dat als je naar huis gaat je op een bord moet kijken of je morgen nog terug kunt komen. Dat niet zelden wordt gevraagd of je een uur over kunt werken. Er ontstaat aan de onderkant van ons economisch systeem een klasse van rechtelozen. Als ze niet werken komen ze niet rond, de bijstand ligt dan op de loer. Alleenstaande moeders moeten overal oppas vandaan halen. Mijn zus woont al 35 jaar in Amerika (professor). Zij zei in de jaren tachtig tegen mij dat ons sociale systeem wel erg royaal was, maar tien jaar geleden waarschuwde ze mij ervoor dat wij niet moeten afglijden naar Amerikaanse toestanden in de sociale zekerheid. Mensen aan de onderkant hebben in de VS soms twee banen nodig om rond te komen en dan nog is het geen vetpot. Welnu, wij zijn daar ook aanbeland. Postbezorgers die zaterdagmiddag om 17.00 uur nog post bezorgen. De pakjesbezorger die met zijn auto om 8 uur 's avonds nog door de wijk rijdt. Hij vertelde mij dat hij een aantal pakjes per dag moet bezorgen, wat meestal doorloopt tot in de avonduren. "Ik heb geen tijd meer voor mijn sport", verzuchte een van hen tegen mij. Aan de top van *Post.nl* wordt wel goed verdiend en ik heb het idee dat veel bedrijven die deze arbeidsmoraal toepassen op de beurs koning zijn.

Nogmaals, al die dames en heren die zich royaal laten betalen: wat is hun verdienste voor een rechtvaardige maatschappij. De crisis van 2008 werkt niet tegen hen, maar voor hen. Ze kunnen die goed gebruiken om hun financiële en economische visie verder uit te bouwen. Waarbij steeds meer mensen afhaken en met lege handen komen te staan. Waar mensen aan de onderkant niet weten of ze morgen werk hebben, waar ze naar toe moeten, hoe lang ze werk hebben en tegen welk uurloon. Mag je in deze context het woord *uitbuiting* gebruiken? Van mij wel. En van U?

Stand van zaken *Rapport armoede van het CDA*

door: Arend Jansen, voorzitter CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid
arend.jansen@hetnet.nl

Naar aanleiding van een resolutie ingediend door de *Basisgroep* tijdens het Partijcongres van 8 februari 2014 heeft de partij een werkgroep *Armoede* in het leven geroepen. Op het moment dat ik dit schrijf moeten nog wat punten nader gepreciseerd worden, maar in het conceptrapport en de aanbevelingen staan behartigenswaardige punten. Onder andere dat mensen in de bijstand vaak het gevoel hebben, dat ze als ze met instanties te maken hebben, als fraudeur worden behandeld. Nu is de wetgeving daarop ook wel geënt.

Ook staat in het conceptrapport dat armoede je vaak overkomt en ieder mens er zo gauw mogelijk uit wil. Maar als dat niet lukt (onder andere vanwege de leeftijd), zitten mensen vaak in een uitzichtloze situatie.

De *Basisgroep* vindt het in zijn algemeenheid een goed concept met aanbevelingen voor gemeenten hoe zij hun beleid zo goed mogelijk vorm kunnen geven.

Wat punten zijn op dit moment nog niet duidelijk. De *Basisgroep* vindt dat bij de schuldsanering de gemeente een toezichthouder moet hebben, die in de gaten houdt dat het inkomen niet onder de 90% van het minimum komt. Dat gebeurt nu op grote schaal. Het komt voor dat het tekort € 30, 40 of 50 per week is. Ook als er kinderen in het geding zijn.

Voor wonen vindt de Basisgroep dat er een oproep in het rapport moet komen voor goedkopere huurwoningen.

De discussie spitst zich toe op het punt of de landelijke overheid mede verantwoordelijk is voor het armoedebeleid. Het conceptrapport gaat nog uit van de uitvoering door de gemeente. De *Basisgroep* wil echter laten opnemen dat de landelijke overheid mede verantwoordelijk is voor het armoedebeleid. Dat ligt moeilijk. Politici en anderen zijn bevreesd dat de roep om verhoging van de uitkeringen dan zal toenemen. Er staat al duidelijk in het concept dat inkomensbeleid een belangrijke taak van het rijk is. De huidige staatssecretaris heeft immers al 100 miljoen extra naar de gemeenten gesluisd voor extra bestrijding van armoede. Het rijk speelt dus wel degelijk een cruciale rol in de armoedebestrijding. De koopkracht is de laatste 15 jaar aan de onderkant nauwelijks gestegen. Dus dat uitkeringen een keer een correctie moeten krijgen is wel duidelijk. Toch zal er een keer een studie gedaan moet worden over hoe duur de uitvoering van alle toeslagen is en in hoeverre er sprake moet zijn van maatwerk. Het is wel een essentieel vraagstuk: hoe ligt de verhouding tussen rijk en gemeenten bij armoedebestrijding.

Helaas blijft het armoedevraagstuk in deze wereld van soms exorbitante verrijking altijd onze aandacht vragen.

=====

Laatste nieuws:

*Op de valreep is er in de werkgroep een compromis bereikt over de invloed van het landelijk beleid op het gemeentelijke sociale beleid. De oude zin van de Basisgroep luidde: "Armoedebeleid is niet alleen een gemeentelijke verantwoordelijkheid, het landelijk inkomensbeleid beïnvloedt in belangrijke mate het gemeentelijk sociaal beleid." De nieuwe zin gaat luiden: "Het landelijk beleid beïnvloedt in belangrijke mate het gemeentelijk sociaal beleid". Dus het woord **inkomen** is vervallen. De Basisgroep kan hiermee leven. Het zal eenieder duidelijk zijn wat hiermee bedoeld wordt. Ook heeft de Basisgroep in de concept-aanbevelingen gekregen dat bij de schuldsanering de beslagvrije voet gerespecteerd wordt. Als Basisgroep gaan we er dus vanuit dat als dat niet gebeurt de gemeente ingrijpt. Dan gaan inkomens van 30 of 40 euro tot het verleden behoren. Met dit resultaat is de Basisgroep ingenomen. Wij realiseren ons echter wel dat dit wel een vervolg moet krijgen. Maar wij zijn blij, dat de concept-aanbevelingen het resultaat zijn van de door ons ingediende resolutie en we zijn ook blij met de manier waarop de partij dit heeft opgepakt. Met name voorzitter René Peters krijgt een compliment over de wijze waarop hij de werkgroep geleid heeft.*

=====

CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid Jaarverslag 2014

*door: Lesley van Hilten, secretaris CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid
lesleyhilten@gmail.com*

Inleiding

De *Basisgroep* is een landelijke werkgroep van het CDA. De leden zijn uitkeringsgerechtigden of zijn dit geweest. De werkgroep, die sinds 1986 bestaat, heeft tot doel op te komen voor de zwakkeren in de samenleving. De doelstelling van de *Basisgroep* is de positie van uitkeringsgerechtigden en werkende armen helder voor het voetlicht te brengen.

Zij vervult gevraagd en ongevraagd ook een adviesrol voor de *CDA Tweede Kamerfractie* op het brede sociale terrein en het beleidsveld Volkshuisvesting. De in 2014 ingezette decentralisatie (3D) naar het lokale niveau betekent een nadrukkelijke verbreding/verdieping van ons lokale aandachtsveld.

Leden / Bestuur

Het aantal actieve leden schommelt rond de vijftien en kan nauwelijks groeien. De belangrijkste oorzaak hiervan is het beperkte budget. Ongeveer 80% van ons budget wordt besteed aan reiskosten. Desondanks is er toch een eerste stap(je) gezet voor de noodzakelijke vernieuwing van ons ledenbestand. Door het plotseling overlijden hebben wij afscheid moeten nemen van een van onze trouwe leden.

De bestuurssamenstelling in december 2014:

- Arend Jansen, voorzitter.
- Nico van Jaarsveld, algemeen adjunct / penningmeester.
- Lesley van Hilten, secretaris.
Tijdens haar zwangerschapsverlofperiode heeft de algemeen adjunct haar secretariaatswerkzaamheden waargenomen.
- Madeline Andringa, bestuurslid.

Bijeenkomsten

Het bestuur kwam 6 maal bijeen.

Totaal waren er 5 plenaire bijeenkomsten waarvan er 3 plaatsvonden op het CDA-partijbureau.

De overige 2 bijeenkomsten vonden plaats in het Tweede Kamergebouw.

De geplande bijeenkomst van november met de fractie is verschoven naar januari 2015.

Financiën

De bijdrage van de partij vertoonde een lichte stijging naar € 3200,--

Belangrijk was wel de overgang van de ING Bank naar de Rabobank met daarbij tegelijkertijd de overstap naar internetbankieren.

Communicatie / Open forum

Ons blad *Open Forum* is tweemaal verschenen rondom het voor- en najaarscongres. Daarnaast kwam ongeveer 10 maal de digitale *Nieuwsbrief* uit. Om een zo groot mogelijke doelgroep te bereiken gebruikten we een actueel overzicht van de CDA- fractievoorzitters en de wethouders die Sociale Zaken en Volkshuisvesting in hun portefeuille hadden. Het bestand werd aangeleverd door de BSV.

Onze laatste digitale Nieuwsbrief van 2014 bevatte een oproep / uitdaging aan lokale CDA-afdelingen, fracties en uiteraard ook CDA-leden met een kloppend sociaal hart om samen met de *Basisgroep* blijvend te werken aan het sociale hart van ons CDA.

Tijdens de CDA-congressen was de *Basisgroep* met een informatietafel aanwezig. *Patrick Vervoort* verzorgde het websitebeheer (o.a. nieuwsbrieven en actuele artikelen).

Resoluties Partijcongres

Tijdens het partijcongres van 8 februari 2014 heeft de *CDA-Basisgroep* een tweetal resoluties ingediend. De ene resolutie betrof *Armoede in Nederland* en de andere had betrekking op de *Aanpak van bovenmatige verrijking*. De resoluties lagen zeer gevoelig. Beide resoluties verkregen van het partijbestuur het preadvies: Niet overnemen.

Beide resoluties zijn besproken in de *Deelraad* en deze gaf de partijtop (*Partijbestuur* en *CDA-Tweede Kamerfractie*) de opdracht om met de *Basisgroep* om de tafel te gaan zitten om gezamenlijk tot een oplossing te komen. De *Basisgroep* heeft vervolgens het *Partijbestuur* voorgesteld om de resolutie niet in stemming te brengen maar aan te houden tot het congres van november 2014.

In die tussentijd moest een werkgroep aan de slag en komen met voorstellen.

De resolutie over *Bovenmatige verrijking* kreeg in de *Deelraad* ook een positief onthaal en is vervolgens voor stemming doorgesluisd naar de plenaire vergadering. Daar werd geadviseerd de resolutie te betrekken bij de verdere discussie over armoede.

De voorzitter en de algemeen adjunct van de *Basisgroep* hebben zitting genomen in de tijdelijke *CDA-werkgroep armoedebestrijding 2014*.

Onder het zeer gewaardeerde voorzitterschap van *René Peters* is getracht de gegeven opdracht voor het congres van november tijdig gereed te hebben. In de korte tijdspanne bleek dit door verschillende oorzaken niet mogelijk. De twee werkgroepleden van de *Basisgroep* hebben het initiatief genomen om de overige werkgroepleden en in het verlengde hiervan de partij en het congres voor te stellen, dat de werkgroep armoedebestrijding meer tijd nodig had om haar opdracht van het partijbestuur uit te voeren. De afronding van de opdracht is nu toegezegd voor *CDA-congres* van april 2015.

Activiteiten

Bij de plenaire vergaderingen in de Tweede Kamer is *oud CDA-Kamerlid Pieter Jan Biesheuvel* voorzitter van de bijeenkomsten in de gesprekken met de leden van de fractiecommissie *SEF (Sociaal-Economisch-Financieel)* en het beleidsveld *Volkshuisvesting*. Vaste gesprekspartner vanuit de fractiecommissie zijn *Pieter Heerma* en *Mona Keijzer*.

In ons overleg met de fractieleden ontvingen wij in april *Mona Keijzer*. Hoofdonderwerp was uiteraard de ontwikkelingen in het *Zorgdossier*.

Met *Pieter Heerma* ging de discussie vooral over de vele aspecten van de *arbeidsmarkt*.

Ramon Knops discussieerde met ons over de complexe *woningmarktzaken*.

De oktoberbijeenkomst stond in het teken van Prinsjesdag en de begroting voor 2015.

David van Dis, beleidsmedewerker financiën, verving *Eddy van Hijum* die verhinderd was door de behandeling in de Kamer van de initiatiefwet flexibel werk die hij samen met GroenLinks had ingediend. *David van Dis* ging uitgebreid in op de vele aspecten rond de begroting en de inbreng van de *CDA-fractie* bij de Algemene politieke en financiële beschouwingen.

Met *Mona Keijzer* stonden we wederom uitgebreid stil bij de 3D decentralisatie.

Deze enorme decentralisatie per 1-1-2015 geeft gemeentes veel en uitdagend werk.

In mei ontvingen wij *Sanne Lamers (Nibud)* en *Wiemer Salverda (GINI)*.

Sanne Lamers verzorgde op ons verzoek het thema: '*Woonlasten bij een minimuminkomen*'.

Wiemer Salverda boeide de leden van de *Basisgroep* met zijn inleiding over Nederlandse ongelijkheid sinds 1980 met als ondertekening '*Loonvorming, overheidsbeleid en veranderende samenstelling van huishoudens*'.

In september verzorgde *Marijke Hempenius (Ieder/in)* een leerzame inleiding met de titel '*Hervorming langdurige zorg(op hoofdlijnen), gezien vanuit het perspectief van mensen die het aangaat*'. Een tweede deel van onze bijeenkomst hebben we besteed aan een eerste discussie van ons eigen huiswerk. Het betreft de inventarisatie van gemeentelijke beleidsnota's op het brede sociale domein. Dit heeft alles te maken met een proactieve werkwijze van onze leden in hun eigen woonplaats.

Frans Wolters Prijs

De procedure voor de uitreiking van de *Frans Wolters Prijs 2015* is ter hand genomen. Naar verwachting zal de prijs worden uitgereikt tijdens het *CDA-congres* van april 2015.

Europa / Sociaal

Nico van Jaarsveld vertegenwoordigt de *Basisgroep* in het *EUCDW NL-overleg* en in *EPSIN*. Voor overleg is men ook dit jaar weer enkele malen bijeen geweest.

EUCDW NL is de Nederlandse tak van de Europese werknemersorganisatie die gelieerd is aan de *Europese Volkspartij (EVP)*. Naast reguliere onderwerpen heeft er ook een eerste gedachtewisseling plaatsgevonden over de toekomstige positionering van het *EUCDW NL*.

Het *Europees Platform voor sociale integratie (EPSIN)* is betrokken bij voorbereiding van een tweetal internationale bijeenkomsten in 2015.

Sinds juli 2014 is *EPSIN* lid van *EZA (Europees Centrum voor Arbeidersvraagstukken* te Königswinter) en voert zij in opdracht van *EZA* bijzondere projecten uit.

Op 23 t/m 25 januari 2014 namen *Nico van Jaarsveld* en *Jan Lammers* deel genomen aan de *5^e Europese Sociale Week* te Oostende in België

Tot slot

Ook in 2015 zijn er tal van nieuwe uitdagingen voor de *Basisgroep* om het sociaal kloppende *CDA-hart* samen met velen vorm te geven en verder uit te bouwen.

Zeker nu we spanningsvol uitkijken naar de afronding van de tijdelijke *CDA-werkgroep Armoede*.

Dank zijn wij verschuldigd aan allen die ons werk mogelijk gemaakt hebben en tegelijkertijd weten we ons ook door hen voor 2015 weer gesteund.

De kloof tussen arm en rijk

door: Arend Jansen, voorzitter CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid
arend.jansen@hetnet.nl

*Dat de kloof tussen arm en rijk steeds groter wordt, blijkt uit steeds meer publicaties. De pers besteedt er ook goed aandacht aan. Ik lees dat topbestuurders van AEX-bedrijven **51 keer !!!** het inkomen van een doorsnee-werknemer verdienen.*

En dan de andere kant van het spectrum: van de 7 miljoen huishoudens leeft in 2014 10,1 procent in armoede; 40% van de flexwerkers leven op of onder de armoedegrens; 750.000 gezinnen kunnen met moeite of helemaal niet de huren betalen; 300.000 mensen hebben moeite de ziekenfondspremies te betalen of lopen onverzekerd rond.

En dan hoor je dat volgend jaar het eigen risico wel eens tot boven de 500 euro kan stijgen en de vraag bij Voedselbanken in 2 jaar met meer dan 40% is gestegen. Ook het aantal werklozen wil maar niet naar beneden, ondanks alle hoopvolle economische berichten. Bij mensen en gezinnen, die nog wel werk hebben gaat het meestal nog wel voorspoedig, maar aan de onderkant van modaal hoor je toch ook dat het steeds moeilijker wordt om de eindjes aan elkaar te knopen. Onze *CDA-werkgroep* houdt zich bezig met de sociale gevolgen van uitsluiting en armoede en daar hoort een breed scala van onderwerpen bij zoals wonen. Uit onderzoek blijkt dat er een tekort is aan huurwoningen met tussen de 500 en 700 euro huur. Vooral ouderen, maar ook startende jongeren constateren dat. Er zijn te weinig woningen in die klasse gebouwd. Hoe trekken we dat recht met vaak te dure gemeentelijke grondprijzen? En dan is het wel raar te constateren dat de huurtoeslag inkomensafhankelijk is. Toen dat voor de zorgpremie werd voorgesteld was de wereld te klein. Zelfs het regeerakkoord moest worden aangepast. Wat is het verschil?

Maar ook in het onderwijs gebeuren dingen waar je versteld van staat. Leerlingen van een VMBO-school in Overijssel zaten vast op een klein vliegveld in Nepal. U leest het goed Nepal! Tripjes naar andere verre oorden, o.a. New York, komen ook voor. Hoe zeg je als kind dan: "Dat kunnen mijn ouders niet betalen?" Al die scholen hebben toch een schoolbestuur? Houden die zich niet bezig met het kritisch bekijken van zulke uitwassen? Of hebben ze een fonds waaruit ze deze gezinnen tegemoet kunnen komen? Armoede drukt een stempel op mensen, vooral als het om kinderen gaat.

DENKEN IN MOGELIJKHEDEN IN PLAATS VAN BEPERKINGEN

Avelingen Groep en RSD starten Sociale Activering

Niet iedereen in een uitkeringssituatie is klaar om aan het werk te gaan. In de Participatiewet die sinds afgelopen januari van kracht is, gaat het dan ook niet alléén om werk. Van mensen die (nog) niet kunnen werken, wordt verwacht dat zij dan op een andere manier een maatschappelijke bijdrage leveren. In dat kader is een groep van 20 cliënten van de Regionale Sociale Dienst onlangs gestart in een traject Sociale Activering bij Avelingen Groep.

Doel van het traject is de cliënten, waar mogelijk, aan het werk te helpen. Maar om dat doel te bereiken is vaak meer nodig. Vrijwilligerswerk is daarom een mooie tussenstap.

Bij de deelnemers is vaak sprake van meervoudige problematiek die het verrichten van (vrijwilligers-) werk in de weg staat. "Schulden, sociaal isolement of een slechte beheersing van de Nederlandse taal zijn voorbeelden hiervan." vertelt projectleider Wendy de Bie. "In de huidige economische situatie is het voor werklozen zonder deze problemen al moeilijk om een baan te vinden. Laat staan voor deze groep. Door mensen te leren met hun belemmeringen om te gaan worden nieuwe kansen gecreëerd. De begeleiding richt zich dus vooral op wat wèl mogelijk is."

Maatwerk

De sociale activering kent geen standaardaanpak. De ondersteuning en begeleiding is gericht op de specifieke behoeften van de deelnemer. Gedurende het traject volgen zij groepsbijeenkomsten met verschillende thema's. "Daar worden handvatten en hulp geboden om zelf zaken te veranderen of op een andere manier te kijken naar eigen mogelijkheden", aldus De Bie. "Door de thema's af te stemmen op de vraag van de cliënten en hen daarnaast individueel te begeleiden kan maatwerk worden geboden".

Zelfstandigheid

De combinatie van het stimuleren van eigen verantwoordelijkheid en het verrichten van vrijwilligerswerk moet er uiteindelijk toe leiden dat deelnemers weer kunnen beslissen over hun eigen toekomst en actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Op termijn opent dat mogelijkheden voor re-integratie naar regulier werk en daarmee zelfstandigheid.

www.avelingengroep.nl

Verdienvermogen van Nederland. Waar moet het ons echt om gaan?

door: Louis Flapper

l.flapper@planet.nl

Op 7 april a.s. houdt het *Wetenschappelijk Instituut van het CDA* een bijeenkomst over het verdienvermogen van Nederland en presenteert dan ook een rapport hierover. Benieuwd wat daar in staat.

De *Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid* heeft over dat zelfde onderwerp in 2013 een uitgebreid rapport geschreven. In afwachting van het rapport van het *WI* leek het me goed om het *WRR-rapport* nog eens te bekijken. Het uitgangspunt van de *WRR* is dat er voldoende economische groei moet zijn. Om economische groei te realiseren hebben we volgens de *WRR* een lerende economie nodig. Dat wil zeggen een bedrijfsleven dat optimaal gebruik weet te maken van alle kennis die er in Nederland en in de wereld is. Dan kan het bedrijfsleven goed reageren op de veranderingen in de wereldeconomie die er zeker zullen komen. Het kan dan ook profiteren van de kansen die er zijn en zo goed concurreren met buitenlandse bedrijven. Dat vraagt personeel dat levenslang blijft leren en zo veranderingen in productiewijzen en in de producten goed mee kan maken. Dit levenslang leren geldt volgens de *WRR* zeker ook voor MBO-ers.

De *WRR* wijst er ook op dat na 2020 het arbeidsaanbod afneemt, zodat het voor economische groei nodig is dat de arbeidsproductiviteit per persoon stijgt. Dat kan dus alleen met steeds willen leren. Het klinkt bekend en op het eerste gezicht niet onlogisch. Maar toch!

Er staan nu veel mensen langs de kant, al of niet met een uitkering. Wat de jeugd betreft becijferde *prof. Wiemer Salverda* in de *NRC* van 28 maart dat de jeugdwerkloosheid eerder 37% is dan de officiële 10%, dat komt o.a. omdat jongeren met een deeltijdbaantje niet als werkloze worden geteld, ook al verdienen ze te weinig om zelfstandig van te kunnen leven.

De vraag is dan of de weg die de *WRR* ons schetst leidt tot voldoende werkgelegenheid en dat zeker niet bepaalde categorieën van personen blijvend aan de kant staan. Op die vraag zag ik zo geen antwoord.

Er zijn daarom belangrijke vraagtekens te plaatsen bij het uitgangspunt van de *WRR*, namelijk dat het belangrijkste doel economische groei zou zijn. Ons grootste probleem voor nu en in de nabije toekomst is niet dat we met ons allen te weinig inkomsten hebben. De verdeling van dat nationale inkomen is iets anders en daarvoor is juist een zo volledig mogelijke werkgelegenheid belangrijk. De inkomensverdeling en daarmee de armoede is een belangrijker probleem voor nu en de afzienbare toekomst. Economische groei is dan geen doel, maar een al of niet effectief middel om voldoende werkgelegenheid te realiseren. (Dat zal vooral afhangen van de manier waarop de economische groei wordt gerealiseerd) Een ander belangrijk probleem is de sociale samenhang. Niet alleen die tussen autochtonen en allochtonen (werkgelegenheid zal daar zeker bij helpen), maar ook die tussen hoogopgeleiden en laagopgeleiden. Economische groei zou er zo kunnen uitzien dat vooral de hoogopgeleiden aan de slag komen in een geglobaliseerde economie. Dat zij bovendien, voor werk over de hele wereld terecht kunnen en voor kortere of langere tijd ook daadwerkelijk in het buitenland zullen werken en wonen. De vraag is dan of hun binding met Nederland zo groot is dat ze toch bereid zijn de relatief hoge belastingen en sociale premies te betalen opdat al diegenen in Nederland, die niet of niet voldoende werk vinden, toch een inkomen hebben, waar ze als waardig burger

van kunnen participeren in de samenleving. Het zou kunnen zijn dat deze hoogopgeleiden zoveel solidariteit kunnen en willen opbrengen, maar je kunt er niet zo maar vanuit gaan dat ze dat doen. De vraag is al weer of het voorgestelde verdienmodel daaraan bijdraagt.

Kortom, de vraag voor de *WRR* had niet moeten zijn hoe we extra economische groei kunnen realiseren, maar hoe we ons inkomen op zo'n manier kunnen verdienen dat de werkgelegenheid het grootst is ook voor minder hoogopgeleiden? Ook het antwoord op de vragen of de inkomensverschillen draaglijk zijn (althans geen armoede) en hoe de sociale cohesie tussen autochtoon en allochtoon en tussen hoog- en laagopgeleiden kan worden bevorderd.

Spannend om te zien of het rapport van het WI aan deze uitgangspunten beantwoordt.

Meedoen, (vrijwilligers)werk in de participatiewet

door: Niels Visser, lid van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid
visserssmit@outlook.com

Zoals bekend is per 1 januari 2015 de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de participatiewet.

In mijn gemeente (Hoorn) is de uitvoering ondergebracht bij een nieuwe organisatie met de naam *Werksaam*. Deze organisatie is ondergebracht in het gebouw van de *WSW*. Dus de cliënten van de Sociale Dienst komen op de werkplek van de *WSW*-ers als ze met hun consulent een gesprek hebben. Op zich een bijzondere ervaring.

Met betrekking tot werk vinden voor de mensen wordt er intensief samengewerkt met diverse werkgevers uit de regio. Niet iedereen kan echter een baan vinden. Dan is vrijwilligerswerk een interessante optie. Dat gaat nu nog via de *Vrijwilligerscentrale*, of via de instellingen en verenigingen zelf, die werven dan zelf mensen.

In mijn regio werkt de *Vrijwilligerscentrale* samen met het bekende reïntegratiebureau *Rentree*. Ze zitten in hetzelfde gebouw.

Het komt nu nog steeds voor dat mensen geen vrijwilligerswerkplek krijgen aangeboden.

Het lijkt mij een uitdaging om onder de nieuwe Participatiewet de *Vrijwilligerscentrale* en het reïntegratiebureau *Rentree* ook een plek te bieden in het nieuwe gebouw van *Werksaam*. Want dan kunnen mensen eerder geholpen worden aan een vrijwilligersplek. En kunnen de diverse organisaties beter samenwerken.

In het huidige gebouw van de *Vrijwilligerscentrale* kan een woonvorm voor jongeren met autisme worden opgezet met arbeidstherapeutische dagbesteding.

Op die manier snijdt het mes aan twee kanten.

Iedere maatschappelijk nuttige functie verdient waardering en respect. Dat geldt voor betaald werk (zowel voltijd als deeltijd) en voor vrijwilligerswerk. Ook is het vanzelfsprekend dat ondersteuning met eventueel een opleiding en een onkostenvergoeding geregeld wordt.

De werving van vrijwilligers is belangrijk. Dat is vooral de taak van de *Sociale Dienst*, de *Wajongconsulenten*, de *Reïntegratiebureaus* en de *Vrijwilligerscentrales*. Die moeten de mensen wijzen op vrijwilligerswerk dat best mensen kan gebruiken. Mensen weten de weg vaak niet. Ze moeten dus geholpen worden.

Zo ben ik ook aan mijn vrijwilligers werk gekomen.....

“Oma’s en Opa’s opgepast ...”

Zo begint *Diana* - de schoonmoeder van *Lange Frans* - haar email aan de redactie van het KRO/NCRV-programma *De Monitor*. *Diana* past regelmatig (20/30 uur per week) op haar kleinkinderen terwijl ze een sociale uitkering ontvangt. Ze had dit moeten melden aan de sociale dienst. Het gaat immers om ‘op geld waardeerbare arbeid’. Ze moet nu haar hele uitkering (ruim € 34.000) terugbetalen. Een tipgever vindt dat ze niet in zo’n duur huis kan wonen met haar bijstandsuitkering. *Diana* ontvangt een acceptgiro van € 34.385,18 van de gemeente en moet ook nog een boete van hetzelfde bedrag betalen. In beroep draait de rechter de boete grotendeels terug maar is het met de gemeente eens dat de oppaswerkzaamheden moeten worden beschouwd als ‘op geld waardeerbare arbeid’. Het is werk, waar normaal gesproken voor wordt betaald. *Diana* had dat moeten melden bij de gemeente. Ook had ze een deugdelijke administratie bij moeten houden van haar oppaswerk. Dat is niet gebeurd en daarom kan het recht op bijstand niet worden vastgesteld. *Diana* stelt dat zij nooit betaald is voor het oppaswerk. De rechter ziet echter de boodschappen die door de ouders van de kleinkinderen werden betaald als een betaling voor het oppassen.

Het lid van de Basisgroep D.A.W. Mast (dawmast@home.nl) verzoekt in een brief aan het CDA-Kamerlid Pieter Heerma dit onderwerp in de Tweede Kamer aan de orde te stellen. Is het toegestaan om als bijstandsgerechtigde onbeloond op je kleinkinderen te passen?

Rechtszaken over vergoeding huishoudelijke hulp geven voorlopig geen duidelijkheid.

*door: Jan Litjens, redactie Open Forum
johanneslitjens@gmail.com*

Mogen de gemeenten de financiering van huishoudelijke ondersteuning voor hulpbehoevende inwoners zomaar intrekken of beperken?

De *WMO 2015* geeft de gemeenten veel vrijheid bij het invullen van hun zorgplicht terwijl tegelijkertijd fors bezuinigd moet worden. Volgens de *WMO* moet de gemeente er voor zorgen, dat mensen zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en deel kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer. Daarvoor zijn de inwoners in principe zelf verantwoordelijk. Ze moeten gebruik maken van hun eigen netwerk. Pas als ze het daarmee niet redden kunnen ze hulp vragen bij de gemeente. Die moet in een keukentafelgesprek toetsen wat mensen zelf kunnen regelen en waar gemeentelijke hulp noodzakelijk is. Nu blijkt dat vooral bespaard wordt op huishoudelijke hulp. De *Raad van de Rechtspraak* waarschuwde al, dat de grotere beleidsvrijheid voor gemeenten in de *WMO 2015* zou leiden tot rechtsongelijkheid en verminderde rechtsbescherming van mensen die zorg nodig hebben. Dat familieleden, vrienden en burens een grotere rol gaan spelen bij die zorg is maar de vraag. Als zij zich niet kunnen of willen inzetten, heeft de hulpbehoevende burger juridisch gezien geen poot om op te staan. Volgens de wet zijn alleen echtgenoten verplicht elkaar bij te staan.

Rechtszaken tegen de gemeenten *Utrecht* en *Montferland* maakten duidelijk, dat elke gemeente haar zorgplicht anders invult. De gemeente *Utrecht* vergoedt in 2015 jaarlijks 78 uur (1,5 uur per week) huishoudelijke hulp. De gemeente *Montferland* besloot dat drie uur per week huishoudelijke hulp een ‘algemeen

gebruikelijk voorziening' is, die veel mensen zelf betalen. De gemeente zou daar niet voor op moeten draaien.

Twee inwoners van de gemeente *Utrecht* gingen naar de rechter omdat hun persoonsgebonden budget per 1 januari 2015 slechts toereikend is voor 1,5 uur per week in plaats van 5,5 en 3 uur. In *Montferland* stapten twee inwoners naar de rechter omdat ze voorheen 2,5 uur en 3 uur hulp kregen en na 1 januari 2015 niets meer. De *Rechtbank Midden-Nederland* oordeelde in de Utrechtse zaak, dat de gemeente beter moet onderzoeken of de aanvragers vanwege hun specifieke omstandigheden aanspraak kunnen maken op meer. De *Voorzieningenrechter in Gelderland* vindt, dat het standpunt van de gemeente Montferland niet correct is. Een schoon huis is van groot belang voor de zelfredzaamheid. Als dat ontbreekt, ontstaat het risico van vervuiling en aantasting van de gezondheid. Een algemeen gebruikelijke voorziening moet ook voor mensen met een minimuminkomen betaalbaar zijn.

Overigens werd de gemeente *Dantumadeel* al enige tijd geleden door de rechter gecorrigeerd toen de gemeente de huishoudelijke hulp van een echtpaar stopzette, zonder voorafgaand onderzoek. Juridisch en inhoudelijk verschillen de voorgelegde geschillen sterk van elkaar, mede door de gemeentelijke beleidsvrijheid. De rechter beoordeelt eerst of de gemeente de zorgplicht op een juiste manier heeft vertaald in een verordening. Vervolgens wordt bekeken of goed is omgegaan met het individuele belang van de burger.

Rondkomen steeds moeilijker

door: Marcel Warnaar, senior wetenschappelijk medewerker Nibud mwarnaar@nibud.nl

Het Nibud maakt zich zorgen over gezinnen waarbij één ouder werkt en een jaarinkomen heeft tot 35.000 euro, de traditionele kostwinnersgezinnen. Om volledig mee te kunnen doen in onze maatschappij komen zij feitelijk geld te kort. Hierdoor staan ze dagelijks voor moeilijke financiële keuzes. Dit blijkt uit cijfers die het Nibud op een rij heeft gezet voor het Nibud Budgethandboek 2015.

Het *Nibud* maakt zich al langer zorgen om de bestedingsmogelijkheden van gezinnen op bijstandsniveau. Het instituut ziet nu dat ook gezinnen met twee of meer kinderen, met een inkomen rond modaal, waarbij één van de ouders werkt, steeds meer moeite hebben met rondkomen. Door de afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting ('aanrechtssubsidie') en de alsmaar stijgende huren, ziet het *Nibud* dat rondkomen steeds moeilijker wordt. Bij het maken van de berekeningen gaat het *Nibud* uit van een lage huur. Maar in de praktijk zijn de huren vaak hoger en is het nog moeilijker om goed rond te komen.

Zorgen om gezinnen met inkomen rond modaal

Het *Nibud* maakt zich zorgen om de traditionele kostwinnersgezinnen met twee of meer kinderen. Hierbij werkt één van de ouders en verdient rond 35.000 euro bruto per jaar. Dit is een modaal inkomen, het inkomen dat het meest voorkomt in Nederland. In Nederland bestaan zo'n 87.000 gezinnen waarbij één van de partners een jaarinkomen heeft tot 35.000 euro per jaar. Deze gezinnen hebben het financieel gezien zwaar en noemt het *Nibud* een echte risicogroep. Ze krijgen geen kwijtschelding van lokale lasten en krijgen geen zorg- of huurtoeslag. Het *Nibud* ziet dat zij rond kunnen komen als zij in een huis wonen met een huur van maximaal 528 euro, wat volgens het CBS de gemiddelde huur is voor deze inkomensgroep. Maar als ze in een duurdere huurwoning wonen, een auto

hebben, met het gezin op vakantie willen of als de kinderen lid zijn van een sport- of muziekvereniging zijn, komen zij maandelijks al snel honderden euro's tekort.

Maandelijks honderden euro's tekort voor minima

Het *Nibud* maakt zich ook grote zorgen om bijstandsgezinnen met twee of meer kinderen. Bij het maken van de minimumvoorbeeldbegrotingen 2015 gaat het *Nibud* uit van een huur van 403 euro, waarvoor een gezin een huurtoeslag van 173 euro krijgt. Hiermee komt het gezin precies rond, maar dan moet het wel goed kunnen budgetteren, alle toeslagen aanvragen en geen extra uitgaven hebben zoals schulden of zorgkosten. En het *Nibud* voert geen kosten op voor vakanties of sporten.

Gemeenten kunnen gezinnen met een laag inkomen ondersteunen voor sociale participatie, zodat kinderen naar sport- of muziekles kunnen. Het *Nibud* gaat uit van een lage huur, maar in de praktijk blijkt dat gezinnen vaak een huur van 500 euro of meer betalen. Hierdoor wordt rondkomen nog moeilijker en bouwen ze maandelijks tekorten op. Waarschijnlijk bezuinigen minima op posten als kleding, inventaris en voeding.

Voorbeeldberekeningen huishouden met twee kinderen en een minimuminkomen

Soort post	Bedrag netto per maand (in €)	Achtergrond
Inkomsten	1861	Incl. vakantie- en zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget
Huur	230 (minimum-normhuur)	Gebruikelijker is 266 (506-240 huurtoeslag = 266)
Overige vaste lasten	618	Gas, elektriciteit, water, verzekeringen, internet, tv, telefoon, vervoer
Reserveringsuitgaven	417	Kleding, inventaris, onderhoud huis en tuin, niet-vergoede ziektekosten
Huishoudelijke uitgaven	592	Voeding, was- en schoonmaakmiddelen, persoonlijke verzorging
Inkomsten - uitgaven	+ 4	Bij minimale huur, bij gemiddelde huur is er een tekort van - 32
		Geen uitgaven begroot voor sociale participatie (gemiddeld 257 euro) of auto (al snel 400 euro)

Huishoudboekje van traditioneel kostwinnersgezin met twee kinderen (6 en 14 jaar) (35.000 euro per jaar)

Soort post	Bedrag netto per maand (in €)	Achtergrond
Inkomsten	2372	Incl. kinderbijslag en kindgebonden budget
Huur	528	Gemiddelde huur
Overige vaste lasten	670	Gas, elektriciteit, water, verzekeringen, internet, tv, telefoon, vervoer
Reserveringsuitgaven	416	Kleding, inventaris, onderhoud huis en tuin, niet-vergoede ziektekosten
Huishoudelijke uitgaven	592	Voeding, was- en schoonmaakmiddelen, persoonlijke verzorging
Inkomsten - uitgaven	+ 166	
		Geen uitgaven begroot voor sociale participatie (gemiddeld 257 euro) of auto (al snel 400 euro)

Bezuinigen op voeding, inventaris en onderhoud

Het *Nibud* gaat bij deze bovenstaande voorbeeldbegroting uit van een situatie waarbij het modale gezin woont in een gemiddelde woning met een gemiddelde huur en waarbij alle andere uitgavenposten op het laagste niveau zijn gehouden. In de praktijk zullen ze hogere uitgaven hebben. Dit kan zijn door een hogere huur of omdat ze bijvoorbeeld een auto bezitten. De reden dat het *Nibud* alarm slaat is dat het *Nibud* vindt dat we ons ervan bewust moeten zijn dat de traditionele kostwinnersgezinnen die rond moeten komen van een modaal inkomen het financieel gezien moeilijk hebben. Als ze echt mee willen doen in de maatschappij, hun kinderen willen laten sporten, op vakantie willen en auto willen rijden staan ze dagelijks voor financieel moeilijke keuzes. Ze zullen bezuinigen op voeding, inventaris en onderhoud van de woning of de tuin.

2015 zwaar jaar voor niet-werkenden

Huishoudens met een bijstandsuitkering hebben dit jaar minder te besteden dan vorig jaar. Dit varieert van een enkele euro's tot enkele tientjes minder per maand. Het *Nibud* vindt dit een zorgelijke ontwikkeling omdat gezinnen op bijstandsniveau al structureel geld tekort komen. Hierdoor is een koopkrachtdaling moeilijk op te vangen.

Lichte koopkrachtstijging voor werkenden

De meeste werkenden hebben dit jaar iets meer te besteden dan in 2014. De koopkrachtstijging is voor de meesten net iets onder de 1%. Dit is zeker niet genoeg om het verlies aan koopkracht van de afgelopen jaren goed te maken. Het *Nibud* verwacht daarom ook nog niet dat het aantal consumenten met financiële problemen zal dalen. Bovendien ziet het *Nibud* dat de meeste middeninkomens, huishoudens met een inkomen tussen de 25.000 en 40.000 euro bruto per jaar, dit jaar zullen inleveren omdat ze geen zorgtoeslag meer krijgen. Sommigen gaan er zo'n veertig tot vijftig euro per maand op achteruit.

Het recht op zorgtoeslag wordt sneller afgebouwd, naarmate het inkomen hoger wordt.

Alleenstaande werkende ouders flink in de plus

Eén groep werkenden gaat er wel fors op vooruit en dat is de groep werkende alleenstaande ouders. Deze groep kan er in sommige gevallen 8% op vooruit gaan. Dit komt doordat de omzetting van heffingskortingen voor alleenstaande ouders in een hoger kindgebonden budget voor hen gunstig uitpakt.

Ouderen leveren in

AOW-gerechtigden zien hun koopkracht dalen. Dit komt voornamelijk doordat de aanvullende pensioenen niet genoeg stijgen om de prijsstijgingen te kunnen compenseren.

Alleen de alleenstaande oudere zonder aanvullend pensioen of met een heel klein aanvullend pensioen ziet dat zijn koopkracht heel licht stijgt.

Zorg om huishoudens met zorgkosten

Huishoudens met zorgkosten moeten rekening houden met een koopkrachtdaling. Dit komt doordat de AWBZ-zorg verschuift naar de Zorgverzekeringswet (verpleging en verzorging), de WMO (begeleiding en dagbesteding) en de nieuwe wet langdurige zorg. Er wordt minder vergoed en de korting op de eigen bijdrage wordt afgeschaft. Gemeenten gaan de zorg regelen en zijn nu druk bezig dit beleid handen en voeten te geven. Hoe dit precies uitwerkt in de koopkracht zal per situatie en per gemeente verschillen. Het *Nibud* vindt het belangrijk dat gemeenten snel duidelijkheid geven over de vergoedingen omdat huishoudens anders de grip op hun financiën kwijt kunnen raken.

Koopkrachtontwikkeling voor 2015 (bedragen netto per maand)

		Procentueel	Per maand
1.	Alleenstaande in bijstand	- 0,6 %	- € 7
	Alleenstaande ouder, 1 kind, bijstand	-1,9%	- € 32
	Alleenstaande ouder, 2 kinderen, bijstand	-0,7%	- € 12
	Paar zonder kinderen, bijstand	-0,7%	- € 12
	Paar, 2 kinderen, bijstand	+ 0,4%	+ € 7
2.	Alleenstaande ouder, 1 kind onder de 12 jaar (werkend, bruto jaarinkomen € 20.000)	+ 8,6%	+ € 172
3.	Echtpaar (alleenverdiener, bruto jaarinkomen € 35.000)	- 1,3%	- € 32
4A	Tweeverdieners, twee kinderen onder de 12 jaar (bruto jaarinkomen € 25.000 + € 15.000)	- 1,4%	- € 47
4B	Tweeverdieners, twee kinderen onder de 12 jaar (bruto jaarinkomen € 50.000 + € 25.000)	+ 0,5%	+ € 25
5.	Ouder echtpaar (bruto jaarinkomen 2x AOW zonder aanvullend pensioen)	-0,3%	€ 5-

Reactie van Dede

dsiemons@kpnmail.nl

Het *Nibud* gaat uit van een lage huur, maar in de praktijk blijkt dat gezinnen vaak een huur van € 500 of meer betalen. Hierdoor wordt rondkomen nog moeilijker en bouwen ze maandelijks tekorten op. Waarschijnlijk bezuinigen minima op posten als kleding, inventaris en voeding. Zoals jullie weten heb ik ca. 10 jaar geleden hierop gewezen in de *Basisgroep*. Het maakt nogal wat uit of je met je minimum inkomen € 250 of € 500 euro huur betaalt na aftrek huurtoeslag. Volgens mij heeft de *Basisgroep* hier al die jaren niet adequaat op gereageerd!! Tot mijn grote ergernis en dat is mede de reden, dat ik niet meer bij de vergaderingen aanwezig ben. Hoe zit het nu?? Wat hebben jullie nu gedaan/doen jullie nu?? We hebben het *Nibud* keer op keer uitgenodigd in vergaderingen maar werden keer op keer met een kluitje het riet ingestuurd. Waarom schreeuwen jullie dit nu niet van de daken om al die mensen die al die jaren in de boot zijn genomen een hart onder de riem te steken met de mededeling, dat de *Basisgroep* achter ze staat?? Ik kan dit niet begrijpen!! Ik ben nog net zo kwaad als al die jaren!!

Reactie van Annie van den Bosch

jeivandenbosch@hetnet.nl

Waarom maken mensen geen gebruik van die toeslagen? Is daar onderzoek naar gedaan? Ik maak vaak mee, dat mensen niet in aanmerking komen voor regelingen voor minima (bijv. ook voor het eindejaars-extraatje van gemeenten, of kwijtschelding van belastingen) omdat ze net een paar euro hoger inkomen krijgen dan het vastgestelde maximum. Dit vervuult ook de statistieken van SCP en CBS. Wie van jullie heeft bronnen (geld en kunde) om hier onderzoek naar te doen en aan de grote regeringsklok te hangen?

G4 roept Rijk op tot waarborgen bestaansminimum

De *vier grote steden* hebben gezamenlijk in een brief aan het kabinet en de Tweede Kamer opgeroepen het bestaansminimum voortaan actief te waarborgen. Steeds meer burgers komen door harde incasso van de rijksoverheid in financiële nood. Daarbij wordt de beslagvrije voet niet altijd gerespecteerd, zo blijkt uit onderzoek van de *Nationale Ombudsman*. *Divosa* steunt deze oproep en sluit zich aan bij de wensen van de vier grote steden. De *G4* roepen de landelijke overheid op om maatregelen te nemen. Zij willen dat het Rijk tempo maakt met vereenvoudiging van de belastingvrije voet, invoering van het beslagregister en een eenduidig rijksincassobeleid. Ook bieden zij aan om samen met SZW een proeftuin in te richten om alvast te gaan experimenteren met maatregelen.

Gemeenten zien hierdoor steeds meer burgers in de schulden belanden. Bijvoorbeeld omdat de Belastingdienst als eerste en grootste schuldeiser te rigoureuus bankbeslag legt op inkomsten en openstaande bedragen verreken met toeslagen. Zelfs als dat ertoe leidt dat mensen te weinig inkomen overhouden om van te leven.

Wat men van de burgers in de grensstreek hoort

door: Jan Lammers, lid van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheden van de Duitse CDU
LammersSame@online.nl

Welke Koers heeft het CDA als het moet kiezen tussen Armoede en Rijkdom?

Tijdens het wekelijks vragenuur van de Tweede kamer of bij een debat dat over sociale zaken gaat, valt mij de laatste tijd de onzichtbaarheid op van onze CDA 2^e Kamerleden. Komen ze op voor ouderen, burgers met een beperking of ons midden- en kleinbedrijf?

Ik vind dat het CDA te weinig luistert naar Jan van de straat of onze ZZP-ers, die het al moeilijk genoeg hebben niet verder in de schulden te komen. Sinds eind januari 2015 weten ze ook in Den Haag dat uit actuele NIBUD-berekeningen blijkt dat zij op dit moment geen cent meer over houden. Ook als ze gebruik maken van alle regelingen die er zijn!

Het CDA zelf, zou door een betere samenwerking met de Christen Unie en SGP er voor kunnen zorgen dat ze samen als christelijke partijen opkomen voor de zwakkere doelgroepen. Die samenwerking kan beginnen met elkaar de reststemmen te gunnen. Nu voelen deze doelgroepen zich steeds meer thuis bij andere partijen wanneer men tenminste nog gaat stemmen.

Ook in onze grensstreek kan het CDA samenwerken met christelijke zusterpartijen zoals het CDU-CSU in Duitsland en het Belgische CD&V. Zo kan wellicht verlies van werkgelegenheid worden voorkomen.

Wat kan het CDA op dit moment gaan betekenen voor de burger?

Bij de afgelopen Waterschapsverkiezingen zou het CDA hebben kunnen pleiten voor een beter regeling van de kwijschelding van de Waterschapbelastingen. En de kleine burger of ondernemer in Nederland kan zien dat het CDA opkomt voor hun belangen wanneer bij de gemeente en de provincie eenmalig een aanvraag gedaan kan worden voor kwijschelding van een deel van de belastingen.

Het is hard nodig, dat al onze politieke ambtsdragers zich gaan inzetten om de kloof tussen arm en rijk te verkleinen.

Bij de aankomende nieuwe belastingherziening moet het CDA niet voor een verhoogde BTW stemmen. Dat is namelijk funest voor de kleine man, vrouw of gezin. Zij voelen die verhoging het meest in hun portemonnee. Schrijnend is dat grote Nederlandse bedrijven, bepaalde personen en brievenbusfirma's zijn vrijgesteld van belastingen in Nederland. Kleine bedrijven tot 10 personen hebben de toekomst, werd er door deskundigen bij het hoorzitting in maart 2015 in het 2e Kamergebouw gezegd.

Zorg dat de kleine burger in de grensstreek kan blijven meedoen. Op dit moment zijn de belastingdienst en zorgverzekeraar teveel op Nederland gericht. Daardoor begrijpt Jan in onze grensstreek steeds minder van één Europa. Hij kan de medische kosten van zijn behandeling in Duitsland en België, moeilijk of niet vergoed krijgen. Zijn nota van een erkende behandelaar wordt niet aanvaard door zijn eigen zorgverzekeraar. En als hij dan een aanvraag doet voor bijzondere bijstand bij de gemeente blijkt er een extra drempel te zijn. Dan blijkt dat alleen rijken zich snelle zorg, goede politieke contacten of studie kunnen veroorloven.

Pas op met het komende TIPP, het handelsakkoord van Europa met de USA. De Europese voedselveiligheid komt dan in het geding, wordt gezegd door een Unilever-deskundige. Er zijn 4 maal zo veel voedselschandalen in de USA dan

in ons Europa. Onze kwetsbare burgers zijn dan gelijk het slachtoffer van onnodig ziek zijn.

Hoe nu verder met *Griekenland*? Volgens mij kunnen ze in de Europese Monetaire Unie blijven. Ze moeten dan wel AL hun openstaande schulden betalen. Dat kan door een (tijdelijke) verhuur van deel van de Griekse eilanden.

Hoger percentage werkenden, meer combinaties van banen en zorg, meer flex.

SCP-cijfers over de arbeidsmarkt

door: Chris Wessels, redactie Open Forum
cjawessels@home.nl

Altijd goed om statistieken en cijfers in de gaten te houden. Werkt uitgezet beleid eigenlijk wel? Leveren alle inspanningen ook de gewenste resultaten op? Zeker op gemeenteniveau is dat geen usance om beleid ook cijfermatig tegen het licht te houden. Bij de voorbereiding van dit artikel lukte het ook niet om cijfers te vinden over het participatiebeleid van gemeenten. Hoe veel werkzoekenden hebben de gemeentelijke sociale diensten nu aan werk geholpen? En hoe lang behielden deze mensen een baan? Helpt het geven van een aanvullende opleiding? Heeft de verminderde dienstverlening als gevolg van bezuinigingen en toegenomen werkdruk ook gevolgen gehad voor de uitstroom? Graag was ik ingegaan op dit soort vragen, wanneer er mee resultaten te vinden zouden zijn. Ik heb vast nog niet goed genoeg gezocht, maar een eerste oproep ligt voor de hand aan de gemeentelijke rekenkamers. Zoekt u nog een onderwerp voor een onderzoek? Duik in het sociale domein en ga na wat er zoal bereikt is met uw arbeidsmarktdoelstellingen?

Landelijk zijn er gelukkig wel interessante cijfers over de arbeidsmarkt en de mentaliteit van werkenden te vinden. Het *Sociaal en Cultureel Planbureau* heeft in februari 2015 de studie *Aanbod van Arbeid 2014* gepubliceerd. Een aantal constatering van het *SCP*.

- Het aantal werkenden met meer dan één baan nam in de periode 1986 – 2012 toe van 3 procent naar 8 procent. Bij zelfstandigen nam het toe van 4 procent naar 13 procent. Een derde van deze stapelaars werkt meer dan 40 uur per week. Oftewel een op de twaalf werkenden heeft twee banen. En daar weer een derde van werkt daardoor meer dan de maximale reguliere werkweek van 40 uur.
- Flexibele arbeidscontracten komen tot steeds later in de loopbaan voor. Terwijl in 2002 80 procent van de werknemers na zes tot tien jaar werkervaring een vast contract had, was dat in 2012 pas na tien tot

vijftien jaar. Het kost de werknemer steeds meer tijd om een vaste arbeidsovereenkomst te vinden.

- Flexwerk komt relatief vaak voor onder 45-plussers die na een periode van uitval op de arbeidsmarkt weer aan het werk gaan. Van de herintreders onder de 45 jaar komt 35 procent in een vast dienstverband, tegen 20% van de 45-plussers.
- Een positief punt is dat 40 procent van de werkenden een opleiding of cursus volgt. Helaas volgen groepen met een zwakke arbeidsmarktpositie (ouderen, laagopgeleiden, flexwerkers, mensen met een slechtere gezondheid) de minste scholing.

In de jaren 1986 – 2012 is de arbeidstoename spectaculair gestegen: van 64 procent naar 79 procent. Hierdoor nam de tijd die huishoudens (beide partners opgeteld) per week werken toe van 44 uur naar 51 uur.

Participeren op de arbeidsmarkt betekent vooral combineren. Naast de toename van het percentage stapelbanen (van 3 naar 8 procent in de periode 1986-2012) combineren steeds meer mensen een baan in loondienst met werk als zelfstandige. Een derde van deze stapelaars maakt lange werkweken (> 40 uur per week). Dit zijn vooral vmbo-ers en universitair geschoolden. Ook groeide het aandeel studenten en scholieren dat studie met betaald werk combineert van 40 procent in 2004 naar 60 procent in 2012.

Een derde combinatie betreft die van (mantel)zorg met betaald werk. Het aandeel werkenden dat zorg aan anderen verleende, nam in de periode 2004-2012 toe van 13 procent naar 17 procent. Het verhogen van de arbeidsdeelname is een van de centrale doelstellingen van het arbeidsmarktbeleid. De ontwikkelingen maken duidelijk dat het 'faciliteren van combineren' beleidsmatig belangrijk is om de arbeidsdeelname te verhogen. Ook een interessante opgave voor gemeentelijke beleidsbepalers!

Positie 45-plussers op de arbeidsmarkt

Hoewel steeds meer 45-plussers werken, is het voor hen die hun baan verliezen moeilijk om weer aan het werk te komen. Bovendien, als ze al werk vinden, is dit vaak niet blijvend. Zo komt 20 procent van de herintreders boven de 45 jaar in een vast dienstverband, tegen 35 procent van de herintreders onder de 45 jaar. Ook is een relatief groot aandeel van deze 45-plussers na twee jaar al weer werkloos. Voor deze leeftijdsgroep is tijdelijk werk dus vaak geen opstapje naar een betere positie.

Scholing

In 2012 volgde 40 procent van de werkenden een opleiding of cursus. Dit aandeel bleef constant in de periode 2004-2012. Groepen met een zwakke arbeidsmarktpositie volgen relatief weinig scholing, zoals 45-plussers (31 procent), ongeschoolden (16 procent) en vmbo-ers (25 procent), tijdelijke werknemers (33 procent), en werknemers met een minder goede gezondheid (33 procent). Scholing lijkt dus het minst gevolgd te worden door groepen op de arbeidsmarkt die deze het hardst nodig lijken te hebben. Juist op een arbeidsmarkt met weinig baanzekerheid is investering in duurzame inzetbaarheid van werknemers nodig, maar lijkt het voor zowel werkgevers als werknemers moeilijker dit ook daadwerkelijk te doen. Ook hier lijkt een uitdaging te liggen voor Wethouders en Kamerleden met arbeidsmarktbeleid in hun portefeuille. Een goede opleiding is een steviger springplank naar een nieuwe baan. Ga hiermee aan de slag!

Gebaseerd op SCP-publicatie Aanbod van arbeid, van februari 2015.

Niet-gebruik inkomens ondersteunende maatregelen

SEO-rapport nr 2011-31

www.seo.nl

In opdracht van het ministerie van *Sociale Zaken en Werkgelegenheid* is in 2011 een rapportage opgesteld door het *SEO economisch Onderzoek* over het niet-gebruik inkomensondersteunende maatregelen.

Mensen met een laag inkomen, uitkeringsgerechtigd of werkend, kunnen - mits ze voldoen aan bepaalde eisen - recht hebben op inkomensondersteuning. Deze is bedoeld als tegemoetkoming voor onverwachte en onvermijdelijke kosten, maar ook als ondersteuning bij huur- en zorgkosten. Tegengaan van niet-gebruik kan een bijdrage leveren aan het voorkomen van leven in financiële armoede en het laten participeren van mensen. De regelingen, die zijn onderzocht zijn de *zorgtoeslag, de huurtoeslag, de langdurigheidstoeslag, de individuele bijzondere bijstand en de categoriale bijzondere bijstand voor de maatschappelijke participatie van schoolgaande kinderen*.

Onderzocht is:

1. Hoe groot is het niet-gebruik van voorzieningen?
2. Wat zijn de achtergrondkenmerken van de groep die geen gebruik maakt?
3. Wat is de reden voor het niet-gebruik van voorzieningen?
4. Hoe kan het niet-gebruik van (gemeentelijke) regelingen tegengegaan worden?

Ad 1: Het niet-gebruik van landelijke (huur- en zorg) toeslagen is met 17-18% veel lager dan het niet-gebruik van de langdurigheidstoeslag (60%) en het niet-gebruik onder mensen met een inkomen t/m 120% van het sociaal minimum is nog lager voor de zorg- en huurtoeslag (8 en 7%).

Ad 2: Wie zijn de niet-gebruikers? Als we kijken naar de rechthebbenden met een inkomen rondom het sociaal minimum zien we dat een paar groepen er bij alle onderzochte regelingen uitspringen. We zien dan dat werkenden (in loondienst of zelfstandigen) een veel hoger niet-gebruik kennen dan gepensioneerden of uitkeringsgerechtigden. Zo is bij de huurtoeslag het niet-gebruik onder zelfstandigen meer dan 30%, terwijl het gemiddelde niet-gebruik van de hele groep rechthebbenden 7% is. Bij de zorgtoeslag ontvangt 20% van de rechthebbende werkenden geen zorgtoeslag (gemiddeld 8%). Slechts een paar procent van de werkenden rechthebbenden ontvangt de langdurigheidstoeslag.

De zorgtoeslag, waarop ook mensen met een hoger inkomen (boven de 240% van het sociaal minimum) recht hebben kent een niet-gebruik van 27%. Jongeren onder de 25 jaar zijn relatief vaak niet-gebruiker van de zorgtoeslag. Dit hangt vermoedelijk samen met het feit dat zij nieuwe rechthebbenden zijn. Het niet-gebruik van de zorgtoeslag onder nieuwe rechthebbenden is 41%. Daarnaast geldt dat hoe ouder mensen worden, hoe lager het niet-gebruik van de regelingen is.

Een groep die juist een heel laag niet-gebruik kent zijn de bijstandsgerechtigden. Dat komt doordat bijstandsgerechtigden met naam en toenaam (inkomen en vermogen) bekend zijn bij de gemeenten en dus makkelijk te benaderen zijn.

Voor maatschappelijke participatie van schoolgaande kinderen geldt dat mensen tussen de 45 en 65 jaar minder gebruik maken van de regeling dan jongere ouders. Ouders met kinderen onder de zes jaar gebruiken de regeling minder dan ouders met oudere kinderen. Bij individuele bijzondere bijstand zijn het de mensen met kinderen die een hoog gebruik kennen.

Ad 3: Waarom gebruiken mensen de inkomensondersteunende maatregelen niet?

Sommige niet-gebruikers kennen de regelingen niet of denken niet in aanmerking te komen. Anderen zijn bang, dat ze vanwege een verkeerde inschatting van hun inkomen, na controle veel geld terug moeten betalen. Mensen, die de regie over hun leven verloren zijn en vooral bezig zijn met overleven hebben hun financiële administratie niet op orde.

Ad 4: Om niet-gebruik tegen te gaan kunnen gemeenten de regelingen vereenvoudigen door het mogelijk te maken verschillende regelingen tegelijkertijd aan te vragen of door formulieren al vooraf ingevuld op te sturen. Ook bestanden koppelen is een mogelijkheid. Voorlichten kan in lokale kranten en op de website van de gemeente. Intermediairs (die de doelgroepen kennen) kunnen actief naar rechthebbenden zoeken. Ondersteunen kan bijvoorbeeld door formulierenbrigades in te stellen die mensen helpen bij het invullen van hun formulieren. Die ondersteuners zijn soms mensen met een participatiebaan, die de doelgroep van binnenuit kennen en binnen hun netwerk zelf kunnen werven. Een andere manier van ondersteunen is op huisbezoek gaan. Omdat huisbezoek een intensief middel is kan dat alleen door in bepaalde wijken deur aan deur op bezoek te gaan. Extra service kan de gemeente bieden aan mensen die minder mobiel zijn of waar zij denken dat zij bemoeizorg nodig hebben, bijvoorbeeld mensen met een huurachterstand.